

Töö ja tunnustus

Põllumehed on ikka võrrelnud oma oskusi põllumajandusnäitustel, künnivõistlustel, lüpsi- ja võivõistlustel ja muudelgi üritustel. Parimad osavõtjad pälvisid tunnustuse. Autasustatud on ka neid, kes töötasid edukalt palju aastaid põllutöölisena, lüpsja-karjatalitajana, mehhanisaatorina või mõnel muul põllumajandusega seotud alal. Neid peeti meeles juubelite ja mitmesuguste tähtpäevade tähistamisel. Autasustati ordenite, medalite, karikate, diplomite, tunnistuste, aukirjade, kiituskirjade, tänukirjade, kunstiteoste, raamatute, albumite ning veel mitmesuguste esemetega (suveniirid). Anti ka rahalisi preemiaid. Oma osa on olnud rändauhindadel (vimplid jm.), mida said eelkõige töökollektiivid. Teenekamaid põllumajandustöötajaid tunnustati aunimetuse andmisega. Eriline tunnustus oli nõukogude perioodil autoostuloo saamine.

Antud teemasse süvenemine aitab tunduvalt paremini mõista põllumehe tegevust ning hinnanguid sellele. Käesoleva küsimuslehe eesmärgiks on saada rohkem teavet eelkõige nõukogude perioodi kohta. Kuna antud ajajärk jääb juba enam kui 15 aasta taha, on viimane aeg selle kohta mälestusi koguda. Kui vähegi võimalik, kirjutage ka sellest, kuidas toimus autasustamine varem, Eesti Vabariigi ajal, sest siis saaksime võrdlusmaterjali, et paremini selgitada toimunud muutusi. Küsimustele vastamisel piirduge lähima ümbrusega (kolhoos, sovhoos, külanõukogu, vald), mida Te piisavalt tunnete. Kindlasti märkige, millise nõukogude perioodi ajajärguga oli tegemist (stalinism, „sula”, „stagnatsiooniaeg”).

1. Kas Te olete saanud autasusid? Milliseid? Kas Teil on olemas ka mõnele teisele inimesele määratud autasusid?

2. Kas teate või tunnete lähemalt mõnda kunstnikku või käsitöömeistrit, kes on valmistanud autasusid või kelle töid on antud kellelegi autasuks? Milliseid autasusid ta valmistas või lasi teha oma kavandi alusel? Kui võimalik, iseloomustage lähemalt tema tegevust.

3. Kas Teil on andmeid selle kohta, kuidas käis otsustamine autasude määramise üle? Kes otsustasid? Millised olid nõuded, mida veel lisaks headele töötulemustele silmas peeti? Keda eelistati? Kui Teil on meeles mõni konkreetne juhtum, kirjutage ka sellest?

4. Kas autasudega kaasnesid veel mingid soodustused? Millised need olid? Kuidas neid kasutati?

5. Kas teate nimetada neid, keda on kantud autahvlile (majandi, rajooni) või saanud aunimetuse? Mis aastatel? Mida on nendest inimestest teada? Kuidas neisse suhtuti? Kas ja mida nad pidid sel puhul välja tegema?

6. Kuidas toimus autasude kätteandmine? Meenutage mõnda sellist sündmust? Märkige kindlasti toimumise aeg ja koht? Kas Teil on alles fotosid?

7. Kuidas suhtuti autasudesse? Kas on teada neist loobumisest? Kas meenub mõni juhus, kus keegi on avaldanud oma arvamust autasude kujundusliku külje kohta (sümboolika kasutamine, teostus) ning võrrelnud nõukogude perioodi autasusid varasemate autasudega?

8. Kuidas autasusid hoiti? Kas neid pandi kodus välja (raamitud diplomid seinal), kui sageli neid külalistele näidati? Kui neid hoiti teiste pilkude eest eemal, kuhu nad pandi? Miks nii toimiti?

9. Kui Teil on alles omaaegseid autasusid, siis kaaluge, kas olete nõus mõne neist muuseumile loovutama? Tehke diplomist, tunnistusest, kiituskirjast jm. ärakiri või koopia. Esemelisest autasust võib teha foto, kuid kindlasti märkige vajalikud andmed (mille puhul, millal, kellelt saadud). Siis on nad olulisemad.

Vastamisel ei pea Te täpselt küsimuste järjekorrast kinni pidama, alustage nendest küsimustest, millest Te rohkem teate.

Kui Te soovite annetada muuseumile autasusid või ülesvõtteid nendest, fotosid autasustatutest, autasustamistelt, palun võtke ühendust Eesti Põllumajandusmuuseumiga.